

LEGITIMACY AND WAYS TO ENSURE ITS ENFORCEMENT

ЗАКОННІСТЬ ТА СПОСОБИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ

Darya Spodynets¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-408-5-26>

Законність – це соціально-правове явище, що існує у формі принципу, методу та режиму, і характеризує організацію та функціонування суспільства і держави на правових засадах [2, с. 444].

Принципи законності – це відправні засади, незаперечні засадничі вимоги, які лежать в основі формування норм права і зосереджуються на поведінці учасників правових відносин [2, с. 448]. Принцип законності притаманний виключно для демократичних держав, оскільки він припускає взаємопов'язаність державних органів завдяки існуванню правових норм і є протилежністю беззаконня.

Як метод державного управління суспільством законність характеризує наступне: 1) органи держави і посадові особи при здійсненні своєї діяльності, розробляючи і приймаючи рішення, спираються на принципи і вимоги законності; 2) при організації реалізації прийнятих рішень вони не виходять за межі своєї компетенції; 3) при здійсненні контролю і нагляду за законністю дій учасників суспільних відносин вони додержуються правових процедур, використовують правові засоби і способи [2, с. 446, 447].

У широкому розумінні законність – це режим суспільно-політичного життя, створюваний: 1) державою, яка керує законодавчою діяльністю; 2) всіма суб'єктами права (державними органами, посадовими особами, громадськими та комерційними організаціями). Режим законності – важливий елемент демократії, що запобігає перетворенню її на охлократію – засновану на нестійких, мінливих примхах натовпу форму демократії, яка характерна для кризових періодів [2, с. 447].

Оскільки законність виступає основним елементом демократії та дисципліни в суспільстві, варто звернути увагу на її постійне зміцнення та вдосконалення. Так, забезпечення мінімального рівня безробіття і покращення умов існування громадян (стабілізація економічних відносин, розвиток політичної системи, забезпечення ефективного механізму соціального захисту, зростання матеріального добробуту,

¹ Oles Honchar Dnipro National University, Ukraine

зміцнення соціальних зв'язків та розвиток демократії) мінімізує кількість правопорушень, зокрема, корупцію та крадіжки [3, с. 150].

Законність залежить від рівня правової культури суспільства конкретної країни, тому ефективним буде запровадження численних заходів державно-правового характеру, спрямованих на його підвищення, а також на профілактику правопорушень і правове виховання громадян [3, с. 150].

Зміцненню законності в аспекті законотворчої та законодавчої діяльності сприяє: 1) забезпечення верховенства закону щодо будь-яких інших нормативно-правових актів; 2) дотримання єдності у трактуванні та застосуванні законів та заснованих на них нормативних актів; 3) пріоритетність законодавчого забезпечення прав і свобод людини і громадянина; 4) невідворотність відповідальності за порушення вимог законів; 5) недопустимість протиставлень вимог законності та доцільності дотримання об'єктивного взаємозв'язку законності та соціальної справедливості [3, с. 151].

Важливою у цьому питанні є наявність правової бази, що сприяє дотриманню вимог законів. Забезпечити це можна таким чином: 1) формування спеціальних державних органів, що здійснюють контроль-наглядову діяльність у сфері реалізації державної виконавчої влади; 2) закріплення системи правових, суспільно-політичних, соціально-економічних, організаційних та морально-ідеологічних гарантій забезпечення законності та дисципліни у сфері реалізації державної виконавчої влади [3, с. 150].

Виконання законів та інших нормативних актів в діяльності органів держави, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб повинно, в першу чергу, забезпечувати створення обставин найбільш сприятливих людині. Тобто основний тягар з підтримання і створення режиму законності в державі і суспільстві покладається на суб'єктів з владними повноваженнями [1, с. 198].

Список використаних джерел:

1. Погрібний І. М. Законність: проблеми визначення. *Сучасна європейська поліцейстика та можливості її використання в діяльності Національної поліції України* : зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 11 квітня 2019 р.). Харків : ХНУВС, 2019. С. 197.
2. Скаун О.Ф. Теорія держави і права. Харків : Консум, 2001. С. 444.
3. Павліченко Є. Шляхи удосконалення законності в публічному управлінні. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том XIV: виміри сталого розвитку в теорії та практиці*. Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон, 2023. С. 149.